

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสมรรถภาพการสอนของ
ครูบรรพชิตวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา
อำเภอเมืองเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

- 1.การกำหนดกลุ่มประชากร
- 2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.การสร้างเครื่องมือ
- 4.การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 5.การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล

กลุ่มประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูบรรพชิตที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมืองเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1
ปีการศึกษา 2544 จำนวน 10 รูป จาก 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย 4 รูป
โรงเรียนวัดมโนทัยพาศ 3 รูป และโรงเรียนหอพระ 3 รูป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง
จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสังเกตสมรรถภาพการสอนของครูบรรพชิตวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อสังเกตสมรรถภาพการสอนในด้านการดำเนินการสอน (การนำเข้าสู่
บทเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการสรุปบทเรียน) การใช้สื่อการเรียนการสอน
การวัดและประเมินผล ลักษณะของแบบสังเกตเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check - list) ซึ่งจะ
เป็นการสังเกตความสามารถในการปฏิบัติงานสอนของครูบรรพชิตว่า เป็นอย่างไร

ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์สมรรถภาพการสอนของครูบรรพชิตวิชาพระพุทธศาสนา
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยสัมภาษณ์สมรรถภาพการสอน 3 ด้าน คือ การเตรียมการสอน

การประเมินตนเองหลังสอน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการสอน เช่น ความรู้และความแม่นยำในเนื้อหา การใช้สื่อการสอน การใช้คำถาม การใช้แรงเสริมและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เป็นต้น และลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นแบบที่มีโครงสร้าง

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. แบบสังเกตสมรรถภาพการสอนของครูบรรพชิตวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดำเนินการดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1.1 ศึกษารายละเอียดที่เกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนของครู ในการจัดการเรียนการสอนจากตำรา งานวิจัย เอกสาร วารสารและบทความต่าง ๆ

1.2 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสังเกตจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 ขั้นการสร้างแบบสังเกต

นำผลจากการศึกษา ข้อ 1.1 และ ข้อ 1.2 มาสร้างเป็นแบบสังเกตเกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของครูบรรพชิต โดยแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครูบรรพชิต เป็นแบบเติมคำ

ตอนที่ 2 แบบสังเกตสมรรถภาพการสอนของครูบรรพชิตวิชาพระพุทธศาสนา เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า

ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจสอบและปรับปรุงแบบสังเกต

3.1 นำแบบสังเกตที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ และแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

3.2 นำแบบสังเกตที่แก้ไขปรับปรุงจากอาจารย์ที่ปรึกษา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องทางด้านภาษา

3.3 นำแบบสังเกตที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและข้อเสนอแนะ กลับมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.4 นำแบบสังเกตจากข้อ 3.3 ไปทดลองใช้กับครูบรรพชิตที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมจังหวัดลำพูน จำนวน 5 รูป เพื่อตรวจสอบสำนวนภาษาและด้านเนื้อหา

3.5 นำแบบสังเกตที่ปรับปรุงแล้วเสนอผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. แบบสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนของครูบรรพชิตวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาหลักการและขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนเพื่อกำหนดเป็นรายการ สัมภาษณ์ในด้านการเตรียมการสอน การประเมินตนเองหลังการสอน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการสอน เช่น ความรู้และความแม่นยำในเนื้อหา การใช้สื่อการสอน การใช้คำถาม การใช้ แรงเสริมและการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เป็นต้น

2.2 ศึกษาแบบสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพการสอน เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์ สมรรถภาพการสอนของครูบรรพชิตวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งได้แก่ การเตรียมการสอน การประเมินตนเองหลังการสอนและอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการสอน

2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนา เป็นแบบปลายเปิด โดยมีการกำหนดหัวข้อคำถามที่สัมภาษณ์ตามข้อ 2.2

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และขอคำแนะนำมาแก้ไขปรับปรุง

2.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้สัมภาษณ์กับครูบรรพชิตที่สอน วิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนในจังหวัดลำพูน จำนวน 5 รูป

2.6 นำผลการทดลองแบบสัมภาษณ์ มาปรับปรุงเพื่อแก้ไขความสมบูรณ์และถูกต้อง

2.7 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขหลังทดลอง ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

2.8 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของ ครูบรรพชิต ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัว และขออนุญาตในการรวบรวมข้อมูล จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

2.ผู้วิจัยเก็บรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยการนำแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ไปใช้กับ ครูบรรพชิตในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร ระยะเวลาในการสังเกตและสัมภาษณ์ ประมาณ 4 เดือน (ครูบรรพชิต 1 รูป จะได้รับการสังเกตและสัมภาษณ์ 4 ครั้ง) การสังเกตและ สัมภาษณ์จะดำเนินการตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้ในแบบสังเกตและสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows เพื่อหาค่าสถิติ ดังนี้

1. แบบสังเกตสมรรถภาพการสอนของครูบรรพชาธิวิชาพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยสังเกตสมรรถภาพการสอนในด้านการเตรียมการสอน การดำเนินการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดค่าคะแนนของสมรรถภาพของการสอนออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ความสามารถในการสอนระดับดี ให้ 3 คะแนน

ความสามารถในการสอนระดับปานกลาง ให้ 2 คะแนน

ความสามารถในการสอนระดับพอใช้ ให้ 1 คะแนน

ความสามารถในการสอนที่ต้องปรับปรุง ให้ 0 คะแนน

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 3.00 หมายความว่า สมรรถภาพการสอนอยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายความว่า สมรรถภาพการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 - 1.49 หมายความว่า สมรรถภาพการสอนอยู่ในระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.00 - 0.49 หมายความว่า สมรรถภาพการสอนที่ต้องปรับปรุง

2. แบบสัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับสมรรถภาพการสอนของครูบรรพชาธิวิชาพระพุทธศาสนา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งกำหนดสมรรถภาพการสอน 3 ด้าน คือ การเตรียมการสอน การประเมินตนเองหลังการสอน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการสอน ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์และเรียบเรียงแล้ว นำเสนอโดยการบรรยายเป็นความเรียง